

Coffeeshop in de buurt

Ervaringen van direct omwonenden

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Inhoud:

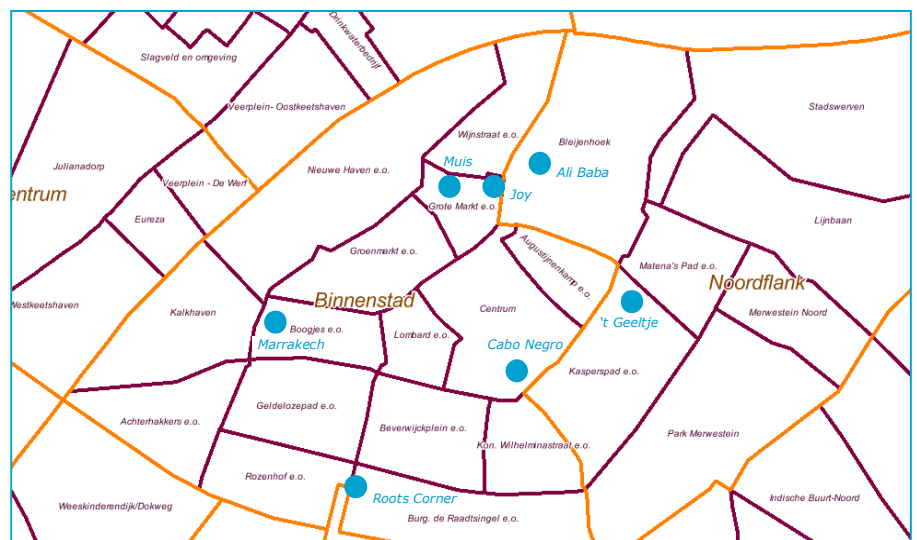
1. Conclusies
2. Beleving voorzieningen in de buurt
3. Ervaren overlast

De gemeente Dordrecht zet zich in om overlast in het algemeen, en van coffeeshops in het bijzonder, te verminderen. Dordrecht telt in totaal acht coffeeshops die zich allemaal in de Binnenstad bevinden. In deze factsheet leest u hoe omwonenden staan tegenover de coffeeshops en in welke mate zij hier overlast van ervaren.

Het college van de gemeente Dordrecht heeft van de bestrijding van overlast een prioriteit gemaakt. Mede in het kader hiervan is medio 2011 het coffeeshopbeleid geactualiseerd. De gemeente vindt het belangrijk om de ervaringen van de omwonenden van coffeeshops zelf te horen. In hoeverre ervaren zij overlast, hoe heeft zich dit in het afgelopen jaar ontwikkeld en waar bestaat de overlast nu precies uit? Dit zijn vragen waar de gemeente graag het antwoord op wil hebben. Ook is het de bedoeling om de overlast de komende jaren te blijven volgen. Wij (Onderzoekcentrum Drechtsteden) hebben een 0-meting gehouden onder de direct omwonenden van de coffeeshops in Dordrecht. Wanneer er over twee jaar een herhalingsonderzoek plaatsvindt, wordt duidelijk hoe de situatie zich ontwikkelt. In deze factsheet leest u de resultaten van de 0-meting.

Onderzoeksaanpak

In mei 2011 hebben we enquêteurs langs de deur gestuurd van omwonenden van zeven van de acht coffeeshops (zie locaties op onderstaand plattegrondje). De achtste coffeeshop werd vlak voor de start van het onderzoek gesloten. De enquêteurs zijn langs alle woningen gegaan die in een straal van zo'n 100 meter in de straat van een coffeeshop of een zijstraat daarvan wonen. Daar hebben zij het onderzoek toegelicht, de vragenlijst achter gelaten en enkele dagen later weer opgehaald. Van de in totaal 307 bewoonde woningen zijn er 168 vragenlijsten ingevuld, een respons van 55%. We hebben de respons herwogen naar het werkelijk aantal bewoonde woningen rondom elke coffeeshop, waardoor de resultaten representatief zijn voor alle omwonenden van een coffeeshop in Dordrecht.

1 Conclusies

Vier op de tien omwonenden van een coffeeshop in de Dordtse Binnenstad ervaren hier vaak overlast van en nog eens drie op de tien soms. Hiermee ervaren zij meer overlast van de coffeeshop dan van andere binnenstadsvoorzieningen, zoals cafés, dancings en snackbars/shoarmazaken. Hierbij dienen we ons wel te realiseren dat het onderzoek gehouden is onder de direct omwonenden van een coffeeshop en is het mogelijk dat de andere voorzieningen wat minder dicht in de buurt staan, waardoor die overlast minder is. Uit een herhalingsmeting van het onderzoek zal blijken hoe de overlast rond coffeeshops zich ontwikkelt. De ervaren overlast van coffeeshops is onder de direct omwonenden ook aanzienlijk hoger dan in de Binnenstad als geheel (L&V 2009).

Buurtbewoners ervaren vaker overlast van coffeeshops dan van andere voorzieningen. Vier op de tien hebben vaak overlast van de coffeeshop.

Het merendeel van de omwonenden geeft aan dat de overlast van de coffeeshop in de afgelopen 12 maanden op eenzelfde niveau is gebleven. Echter een kwart ervaart een toename, terwijl dit voor de overige voorzieningen veel minder het geval is. Het aandeel dat een afname van de overlast door coffeeshops ervaart is kleiner (8%) dan de groep die een toename ervaart.

De overlast van coffeeshops bestaat vooral uit: parkeeroverlast door auto's en lawaai (van draaiende automotoren en -radio's en bezoekers op straat), eten, roken, drinken en/of blowen op straat, samenscholing van bezoekers op straat en vervuiling/rommel.

De meeste omwonenden die overlast ervaren van een coffeeshop melden dat niet bij de betreffende voorziening. Eén op de tien omwonenden die de overlast wel bij de coffeeshop is gaan melden, zegt dat de overlast daarna is afgenomen.

2 Beleving voorzieningen in de buurt

Omwonenden van een coffeeshop wonen in de Binnenstad en hebben dus vele voorzieningen in de buurt. Van het ene type voorziening maken zij meer gebruik dan van het andere. Van de ene hebben ze meer overlast dan van de andere. En ook hun oordeel over de aanwezigheid van de voorzieningen verschilt per type voorziening.

Winkels in de buurt vinden omwonenden over het algemeen nuttig en vrijwel niet hinderlijk. Ook restaurants worden niet als hinderlijk ervaren. Dancings en met name de coffeeshops worden echter wel door een aanzienlijk deel van de omwonenden als hinderlijk ervaren. De helft van de omwonenden vindt de aanwezigheid van coffeeshops hinderlijk. Een op de vijf vindt dancings hinderlijk (tabel 1).

Daar staat tegenover dat één op de tien omwonenden wel eens gebruik maakt van de coffeeshop. Voor de meeste voorzieningen – ook voor de coffeeshop en dancing – geldt dat degenen die er zelf wel eens gebruik van maken ze ook minder vaak hinderlijk vinden.

Tabel 1 Oordeel over voorzieningen in de buurt (%)

onderwerp	nuttig	neutraal	hinderlijk
winkel	90	8	2
restaurant	86	14	0
snackbar/cafetaria	68	28	4
café	48	43	9
dancing	39	41	20
coffeeshop	10	39	50

Toelichting: Gepercentageerd op degenen die zeggen dat de voorziening in de buurt aanwezig is.

3 Ervaren overlast

Voorzieningen in de buurt zijn niet alleen nuttig, maar kunnen ook voor (enige) overlast zorgen. Omwonenden van een coffeeshop ervaren (vrijwel) geen overlast van restaurants en winkels in de buurt. Snackbars zorgen voor een beetje overlast. Cafés en dancings leveren meer overlast op. En de coffeeshop staat duidelijk bovenaan. Hierbij dienen we ons wel te realiseren dat het onderzoek gehouden is onder de direct omwonenden van een coffeeshop en het mogelijk is dat de andere voorzieningen wat minder dicht in de buurt staan, waardoor de overlast daarvan wat minder is.

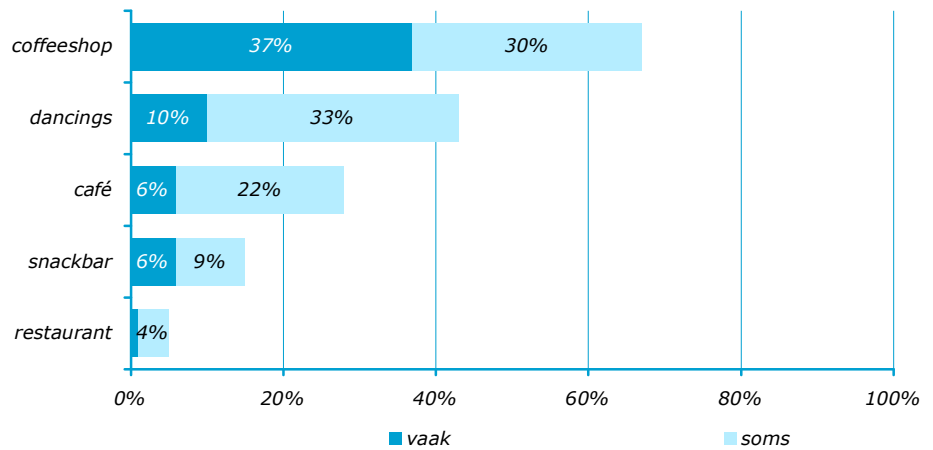
Twee derde (67%) van de omwonenden ervaart in meer of mindere mate overlast van de coffeeshop: vier op de tien *vaak* en drie op de tien *soms*. Hiermee ligt de ervaren overlast van coffeeshops hoger dan voor de andere voorzieningen. Met name het aandeel omwonenden dat *vaak* overlast ervaart is groter bij de coffeeshops. Het aandeel dat *soms* overlast van de coffeeshops ervaart is redelijk vergelijkbaar met de overlast van dancings/discotheken (figuur 1).

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

De mate waarin omwonenden overlast ervaren van de coffeeshop hangt mede samen met het al dan niet zelf gebruik maken van de coffeeshop.

Figuur 1 Ervaren overlast

Toelichting: Gepercenteerd op degenen die zeggen dat de voorziening in de buurt aanwezig is.

Uit ons onderzoek Leefbaarheid en Veiligheid Dordrecht 2009¹ hebben we enige informatie over de mate waarin alle inwoners van de Binnenstad vaak overlast van coffeeshops ervaren. Hieruit bleek dat 14% van alle inwoners van de Binnenstad vaak last heeft van samenscholing rondom coffeeshops en 22% van verkeer- en parkeeroverlast rondom coffeeshops. Dit zijn relatief lage percentages vergeleken het aandeel van de coffeeshopomwonenden dat vaak overlast van een coffeeshop heeft (37%, figuur 1). Direct omwonenden ervaren dus meer overlast van coffeeshops dan alle binnenstadbewoners.

Op de vraag van welke buurtvoorziening de meeste overlast ervaren wordt, geeft de helft van de omwonenden van een coffeeshop aan dat dit de coffeeshop is, waarbij opgemerkt dat het onderzoek is uitgevoerd onder omwonenden van coffeeshops. Overigens, een kwart van de bewoners heeft van geen enkele buurtvoorziening overlast.

Ontwikkeling overlast afgelopen 12 maanden

Hoe heeft de overlast van alle voorzieningen zich volgens de omwonenden in de afgelopen 12 maanden ontwikkeld? Het merendeel vindt dat de mate van overlast gelijk is gebleven. En voor de meeste voorzieningen geldt dat minder dan 10% van de omwonenden een toename ervaart. Alleen voor snackbars/shoarmazaken (13%) en vooral de coffeeshops (28%)² zegt meer dan 10% dat de overlast is toegenomen. Per saldo zeggen ook meer bewoners dat de overlast is toegenomen dan afgenomen: bij snackbars ligt het verschil op +9%, bij coffeeshops op +20%.

Ervaren overlast in perspectief

De mate waarin je voorzieningen en de bijbehorende overlast ervaart heeft een subjectieve component. De een ervaart een gebeurtenis als overlast, terwijl een ander er geen last van hoeft te hebben. Dit hangt ook samen met je tolerantie ten opzichte van de levendigheid en overlast die bij een Binnenstad hoort. Vandaar dat we de omwonenden van coffeeshops gevraagd hebben naar hun houding op dit vlak.

Vrijwel alle omwonenden van coffeeshops (93%) houden van de levendigheid in de Binnenstad. Drie kwart is het er mee eens dat als je ervoor kiest om in de Binnenstad te wonen, daar nu eenmaal iets meer overlast bij hoort. Een derde ervaart echter momenteel meer overlast in de buurt dan zij acceptabel vinden. En drie kwart vindt dat je ook in de Binnenstad rustig moet kunnen wonen (tabel 2).

Het blijkt inderdaad zo te zijn dat de omwonenden met een hogere tolerantie ten opzichte van levendigheid/geluid/overlast, minder overlast van de voorzieningen ervaren dan de omwonenden met een lagere tolerantie op dit punt. Toch ervaart ook nog een derde (34%) van degenen die het er (zeer) mee eens zijn dat in de binnenstad meer overlast erbij hoort, momenteel meer overlast dan zij acceptabel vinden (terwijl de helft niet meer overlast ervaart dan acceptabel).

¹ Aa, B.J.M. van der & I.A.C. Soffers (2009). *Leefbaarheid en Veiligheid in Dordrecht*. Onderzoekcentrum Drechtsteden.

² Waarschijnlijk ligt het aandeel dat een toename ervaart in werkelijkheid iets lager dan deze percentages. De vraag over de ontwikkeling van overlast is namelijk door een redelijk groot deel van de omwonenden niet ingevuld en dit is een groep die vaker zegt (bijna) nooit overlast van de voorzieningen te hebben.

Vrijwel alle buurtbewoners houden van de levendigheid in de Binnenstad. Maar drie kwart ervaart meer overlast in de buurt dan zij acceptabel vinden.

Partner voor beleid

Tabel 2 Houding t.o.v. levendigheid in de binnenstad (%)

	(zeer) mee eens	niet eens / niet oneens	(zeer) mee oneens
<i>Ik hou van de levendigheid in de Binnenstad.</i>	93	6	2
<i>Ook in de Binnenstad moeten mensen rustig kunnen wonen.</i>	75	16	9
<i>Ik ervaar in mijn buurt meer overlast dan ik acceptabel vind.</i>	37	23	40
<i>Als je ervoor kiest om in de Binnenstad te wonen, dan hoort daar nou eenmaal iets meer overlast bij.</i>	73	14	13

Soort overlast

Waar bestaat de overlast die de omwonenden ervaren nu precies uit? Voor de drie voorzieningen waarvan de meeste overlast ervaren wordt, hebben we dit weergegeven in tabel 3. Hierin staan de overlastvormen die door tenminste 10% van de omwonenden worden genoemd. We zien dat de coffeeshops voor meer verschillende soorten overlast zorgen dan cafés en dancings. Vooral parkeeroverlast door auto's en lawaai (van draaiende automotoren, bezoekers op straat en autoradio's) scoren hoog. Maar ook eten/roken/drinken/blowen op straat, samenshooling van bezoekers op straat en vervuiling/rommel zijn zaken waar een aanzienlijk deel van de omwonenden last van heeft. Dit ligt in lijn met wat uit landelijk literatuuronderzoek blijkt. Een literatuurstudie van Bieleman et al. (2009)³ gaf ook aan dat het bij overlast van de gedoogde coffeeshops vooral gaat om parkeer- en verkeersoverlast, op grote afstand gevolgd door overlast door rondhangende jongeren en geluidsoverlast.

Tabel 3 Soort overlast

coffeeshops	cafés	dancings
1. lawaai draaiende automotoren (45%)	1. lawaai van bezoekers op straat (17%)	1. lawaai van bezoekers op straat (26%)
2. parkeeroverlast auto's (44%)	2. muziek/lawaai uit de voorziening (11%)	2. vervuiling/rommel (19%)
3. lawaai van bezoekers op straat (42%)	3. samenshooling van bezoekers op straat (10%)	3. eten/roken/drinken/blowen op straat (18%)
4. lawaai van autoradio's (42%)		4. samenshooling bezoekers op straat (17%)
5. eten/roken/drinken/blowen op straat (36%)		
6. samenshooling bezoekers op straat (34%)		
7. vervuiling/rommel (30%)		
8. parkeeroverlast fietsen/scooters (24%)		
9. stank (19%)		
10. vernieling/beschadiging (15%)		
11. intimidatie/bedreiging (11%)		

Toelichting: Per voorziening zijn alleen de vormen van overlast opgenomen waarvan tenminste 10% van de omwonenden last heeft. Gepercentageerd op degenen die zeggen dat de voorziening in de buurt aanwezig is.

De overlast van coffeeshops bestaat vooral uit parkeeroverlast door auto's en lawaai.

De vragenlijst van het onderzoek bood ook ruimte voor opmerkingen die de respondenten nog wilden maken naar aanleiding van de vragenlijst. Een derde van de respondenten (54 personen) heeft hier gebruik van gemaakt. Hier doet een aantal bewoners een oproep tot meer actie om de overlast te verminderen (12 keer genoemd) (onder andere door meer controle op straat en verkeersmaatregelen om hardrijden te voorkomen). Ook werd hier nog een keer benadrukt dat de bezoekers van bepaalde voorzieningen overlast veroorzaken door onder andere rondhangen, vervuiling, wildplassen en harde muziek uit auto's (11 keer genoemd). Tot slot vermeldt een aantal bewoners dat een aspect dat niet in het onderzoek is meegenomen, namelijk hardrijden (auto's en scooters) een probleem is in hun buurt (11 keer genoemd)⁴. Andere zaken werden minder vaak genoemd.

Overlast gemeld?

Twee op de drie bewoners die overlast ervaren van de coffeshop, melden dat niet bij de betreffende coffeshop. Een derde doet dat wel. Echter, slechts 4% van alle omwonenden die wel eens overlast ervaren, geeft aan dat zij overlast gemeld hebben

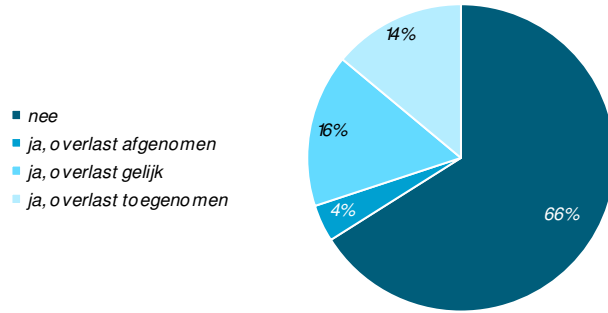
³ Bieleman, B., S. Biesma, J. Snippe & A. Beelen (2009). *Literatuurstudie drugsgelateerde overlast*. Groningen: IntraVal.

⁴ Twee van deze 11 personen noemden hard rijden als probleem in combinatie met de oproep om hier actie op te ondernemen.

én dat de overlast daarna afgenomen is (figuur 2). Het is niet zo dat melden helemaal geen zin heeft. Van degenen die de overlast wel gemeld hebben bij de coffeeshop-houder, geeft 11% aan dat de overlast is afgenomen.

Figuur 2 Overlast gemeld bij betreffende voorziening?

Toelichting: Gepercentageerd op degenen bij wie de coffeeshop de voorziening is waarvan zij de meeste overlast ervaren in de buurt.

*I.A.C. Soffers
B.J.M. van der Aa
november 2011*

*Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05*

*ocd@drechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl*

